

**НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О. О. Богомольця**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я
ТА ПРОФІЛАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ**

**ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ
студентської науково-практичної конференції**

*Інноваційні підходи у наукових дослідженнях у сфері
громадського здоров'я та профілактичної медицини:
досягнення та перспективи*

Київ – 2025

Широкі перспективи у дієвій протидії епідемії НІЗ в Україні розкриває Закон України про систему громадського здоров'я, яким визначено засади проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи, комунікації та соціальної мобілізації в інтересах здоров'я та благополуччя населення, а також пріоритетні комплексні заходи для контролю та профілактики інфекційних і неінфекційних хвороб щодо покращення стану здоров'я населення та епідемічної ситуації в Україні.

СТРАТЕГІЇ БОРОТЬБИ З АМР В РАМКАХ ПІДХОДУ «ЄДИНЕ ЗДОРОВ'Я»

Ірина СЕРОШТАН, Тетяна ГРУЗЄВА
*Здобувач вищої освіти II курсу ННІГЗПМ
Науковий керівник: д. мед. н., професорка*

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Резистентність збудників інфекційних хвороб до антимікробних препаратів (АМР) є однією з найбільших проблем охорони здоров'я. Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ) це явище віднесено до десяти основних загроз людству. Дані глобальної статистики свідчать, що майже 5 млн смертей у 2019 р. були пов'язані з АМР, а 1,3 млн смертей були безпосередньо спричинені нею. У Європейському регіоні ВООЗ АМР безпосередньо обумовлює 133 тис. смертей щороку та 541 тис. смертей опосередковано. Економічні оцінки показують, що потреба у фінансових ресурсах для подолання наслідків АМР у світі до 2050 р. може зрости до 1 трлн дол. США. У Європі щорічно на це витрачається – 11,7 млрд євро через витрати на охорону здоров'я та зниження продуктивності робочої сили. АМР несе загрозу глобальному здоров'ю, продовольчій безпеці, досягненню Цілей сталого розвитку до 2030 р., має негативні наслідки для здоров'я людей, тварин і рослин.

АМР як багатофакторна проблема вимагає різновекторних специфічних заходів в охороні здоров'я, виробництві продуктів харчування, тваринництві, довкіллі, що актуалізує використання підходу «Єдине здоров'я».

Використання продуктів тваринництва, що містять залишки антибіотиків, спричинює розвиток АМР, нівелює ефективність лікування антибіотиками. У ХХ ст. антибіотики-стимулятори росту в глобальних масштабах планово застосовувалися в промисловому розведенні сільськогосподарських тварин незалежно від стану їх здоров'я чи ризику інфекцій. У США використання антибіотиків як стимуляторів росту зросло впродовж 1951-1978 рр. у 50 разів, як лікувальних засобів людей і тварин - в 10 разів, внаслідок чого суттєво зросла АМР. У Великій Британії за 4 роки застосування антибіотиків у птахівництві кількість штамів *Escherichia coli*, стійких до тетрацикліну, зросла з 3,5% до 63,2%.

ВООЗ рекомендує припинити використання антибіотиків-стимуляторів росту у тваринництві, оскільки їх застосування є небезпечним для здоров'я людей внаслідок формування перехресної стійкості до антибіотиків. З 2006 р. всі антибіотики-стимулятори росту заборонено до застосування в країнах ЄС. Україна у 2014 р. підписала Угоду про асоціацію з ЄС і проводить гармонізацію своєї законодавчої бази з безпечності харчових продуктів з європейськими стандартами. Законом України «Про ветеринарну медицину» (ст. 14), заборонено використання антибіотиків у кормах для тварин. Контроль за наявністю залишків ветеринарних препаратів у продуктах харчування та сировині тваринного походження, є обов'язковим. У 2019 р. МОЗ України затверджено «Показники безпечності харчових продуктів «Максимальні межі (рівні) залишків діючих речовин ветеринарних препаратів у харчових продуктах тваринного походження». Однак, повністю відмовитися від антибіотиків у тваринництві не можливо, оскільки лікування інфекційних хвороб тварин передбачає застосування препаратів саме цієї групи.

Співробітниками Чернігівської регіональної державної лабораторії Держпродспоживслужби за період 2020-2024 рр. з патологічного матеріалу від хворих тварин виділено 78 культур збудників хвороб. За результатами визначення чутливості до антибактеріальних препаратів виділених культур встановлено, що 65 з них були не чутливими до антибіотиків, у т. ч. 50 - до 5 і більше антибіотиків, 7 – до 4 антибіотиків. Перспективним напрямом досліджень є вивчення механізмів та моніторинг формування АМР.

Для вирішення проблеми АМР необхідним є комплексний підхід, який визначено Глобальним планом дій щодо АМР, Дорожньою картою боротьби з АМР в ЄР ВООЗ, Глобальною системою нагляду за АМР (GLASS). Він включає обґрунтоване та раціональне використання антибіотиків, створення регуляторних та урядових ініціатив щодо контролю за дотриманням правил використання цих препаратів, проведення заходів з підвищення обізнаності громадськості, розробку нових протимікробних засобів.

МЕДИКО-СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВЖИВАННЯ НАРКОТИЧНИХ РЕЧОВИН, ЗАХОДИ З ПРОТИДІЇ

Тетяна ФОКІНА, Наталія ГРЕЧИШКІНА
Здобувач вищої освіти II курсу ННІГЗІМ
Науковий керівник: к. мед. н., доцентка

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Всесвітня організація охорони здоров'я вважає вживання наркотиків однією з 20 найважливіших проблем, що руйнують здоров'я та провокують розвиток різноманітних захворювань. Європейський звіт про наркотики за 2024 рік підтверджує глобальний характер цієї загрози, наголошуючи, що наслідки вживання заборонених речовин відчуються практично в кожній сфері суспільного життя. Зважаючи на те, що майже будь-яка речовина з психоактивними властивостями потенційно може бути використана як